

Fylkesvalgprogram

2023 - 2027

Buskerud Senterparti

Innhold

1. Kjære innbyggere i Buskerud	3
2. Nye Buskerud	4
3. Kunnskap og kompetanse	6
4. Samfunnsutvikling og arealforvaltning	9
5. Vei, kollektivtransport og digital kommunikasjon	11
6. Natur, klima og miljø	15
7. Næringsliv	17
8. Tannhelse og folkehelse	19
9. Kultur, frivillighet og språk	20

1. Kjære innbyggere i Buskerud

Buskerud er et fylke med lange historiske tradisjoner. Skogen, fjellet, vannet og jorda har skapt verdier og arbeidsplasser til mennesker som har levd sine liv, bygd kultur og dannet fellesskap her. Buskerud er en del av vår identitet.

Etter Senterpartiets syn skal beslutninger tas nær folk, av folk med lokalkunnskap og lokalt engasjement. På den måten finner vi løsningene som fungerer best lokalt. Det var derfor et feilgrep å opprette Viken - et fylke som strekker seg fra svenskegrensa til Hardangervidda og med 1/5 av Norges befolkning. Viken var skapt for å sentralisere makt, mennesker og tjenester.

Derfor bygger vi nå Buskerud, og vi er klare til å ta ansvar for framtida til fylket vårt. For Senterpartiet er spredning av makt, ressurser og bosetning viktige grunnsteiner vi vil bygge Buskerud på. Vi trenger et godt utdanningstilbud og trygge fylkesveier i hele fylket og en fylkeskommune som spiller på lag med kommunene.

Får Senterpartiet din stemme og tillit ved årets valg, får du kandidater med beina godt planta på jorda. Vi vil jobbe for praktiske og gode løsninger for folk i hele fylket.

Godt valg!

Hilsen Buskerud Senterparti

Fylkesvalgprogrammet er vedtatt på årsmøtet 17.-18. februar 2023

2. Nye Buskerud

Buskerud er et mangfoldig fylke. Vi skal løse utfordringene i folks liv, enten de bor i ei bygd, et tettsted eller midt i byen. Dette krever tjenester nær folk - og folkevalgte som ser hele fylket.

Fylkeskommunen skal bidra til en helhetlig og god samfunnsutvikling i hele fylket. Fylkeskommunen har en viktig rolle som samfunnsutvikler, og skal ha et regionalt perspektiv for å sikre helhet i areal- og samfunnsplanleggingen. Det betyr at fylkeskommunen skal ha et godt samarbeid med kommuner, næringsliv, frivillighet og andre aktører.

Fylkeskommunens rolle som samfunnsutvikler må styrkes ved å flytte oppgaver fra Statsforvalteren til fylkeskommunen - til folkevalgt kontroll. Det vil gi bedre tjenester. Det bør også vurderes om fylkeskommunen kan hjelpe kommunene i å løse oppgaver som i dag krever samarbeid på tvers av kommunegrenser.

I Buskerud fylkeskommune ønsker vi større fokus på å ta vare på det vi har, og derfor prioritere vedlikehold fremfor nye investeringer. Det gir god økonomi, og er også bra for klima og miljø.

Buskerud Senterparti vil:

- Ha Drammen som fylkeshovedstad.
- Legge til rette for desentraliserte fylkeskommunale kontorarbeidsplasser, og på den måten fordele kompetanse og muligheter for samarbeid med kommuner og næringsliv i hele Buskerud. Vi vil vurdere å opprette et desentralisert fylkessenter, etter modell fra Telemark.
- Støtte opprettelse av Campus Hallingdal (studiested).
- Gjøre fylkestinget mer aktuelt ved å ta opp saker som er viktige for folk og samfunn i Buskerud.
- Videreutvikle trepartssamarbeidet, redusere byråkrati og sikre en god og tillitsskapende ledelse i organisasjonen. Fylkeskommunens ansatte skal gis større ansvar og myndighet innenfor et klart politisk oppdrag.

- Styrke fylkeskommunen med flere oppgaver fra statlig nivå og initiere mer samarbeid med kommunene. Vi ønsker at Buskerud kan være pilot-fylkeskommune for nye oppgaver.
- Opprettholde lokalsykehusene på Kongsberg og Ringerike med medisinsk og kirurgisk akuttberedskap, anestesi, røntgen, laboratorium og fødeavdeling. Sjukestugu på Ål skal opprettholdes med minst dagens tilbud.
- Styrke de Distriktpsikiatriske Sentrene (DPS) for å avlaste den kommunale primærhelsetjenestens psykiatriske tilbud.
- Jobbe for å fordele innbyggervekst mellom by og distrikt.
- At redusert arbeidsgiveravgift i distriktskommuner skal være et verktøy for å utvikle flere arbeidsplasser utenfor byområdene, slik at presset på boligpriser og trafikkproblemer reduseres.
- At Buskerud fylkeskommunes virksomhet skal være fossilfri innen 2030. Kollektivtrafikken skal være fossilfri innen 2028 ved omlegging til f.eks. elektrisitet, biogass, hydrogen eller biodrivstoff.
- Bruke fylkeskommunens innkjøp til å fremme et seriøst arbeidsliv og sikre bruk av lokale aktører og samvirker.

3. Kunnskap og kompetanse

Kunnskap og kompetanse er grunnleggende for både integrering, utjevning av sosiale forskjeller og muligheter i arbeidslivet. Senterpartiet vil derfor ha en god og gratis offentlig skole som ikke rangerer elevers muligheter etter geografi eller sosial bakgrunn. Derfor må vi ha flere fleksible utdanningsløp og et nært samarbeid med lokalt næringsliv og frivillighet. For Senterpartiet er det viktig å beholde dagens brede studietilbud i hele fylket, og sikre tilbud til elever som er i fare for å droppe ut.

Buskerud Senterpartiet vil:

Generelt:

- Opprettholde dagens struktur på videregående skoler, og sikre et bredt og godt utdanningstilbud i hele fylket, i tråd med privat og offentlig sektors behov.
- At nærskoleprinsippet skal ligge til grunn som inntaksmodell, slik at flest mulig kan bo hjemme, og at elever på 15/16 år ikke blir tvunget til å flytte på hybel.
- At elever skal garanteres skoleplass hele utdanningsløpet på den skolen eleven starter på VG1, forutsatt at skolen tilbyr hele det aktuelle utdanningsløpet.
- Være restriktiv til etablering av nye private skoler. Private videregående skoler med ideelt formål kan være et supplement til det offentlige tilbudet.
- Styrke tilbudet for elever som trenger en alternativ og mer praktisk vei gjennom opplæringsløpet. Blant annet gjennom å styrke arbeidet som gjøres ved Ung Invest, og opprette flere tilbud tilsvarende skoleprosjektet i Vikersundbakken andre steder i fylket.
- Styrke yrkesveiledningen slik at regionale og nasjonale kompetansebehov dekkes.
- At elever i ungdomsskolen fortsatt skal ha mulighet til å ta fag å videregående nivå.
- Legge til rette for mer fysisk aktivitet i skolehverdagen.
- Styrke rådgivningstjenesten og bedre samarbeidet med rådgivere i grunnskolen.

- Vil være en pådriver for at Universitetet i Sørøst-Norge har et utdanningstilbud som dekker fylkets behov for kompetanse.
- Styrke arbeidet med helsefremmende skoler i Buskerud for å sikre elever et god fysisk og psykososialt skolemiljø.
- At fylkeskommunene skal ta over skolehelsetjenesten for videregående-elever.
- Videreføre dagen tilbud med gratis skolemåltid ved de videregående skolene.
- Gi skolekantinene mulighet til å bestille varer fra lokale produsenter.
- Styrke voksenopplæringstilbudet i fylket, og at det skal tilrettelegges for livslang læring gjennom flere og bedre desentraliserte og varierte voksenopplæringstilbud.
- Forbedre overgangen mellom grunnskolen og videregående opplæring.
- Fortsette arbeidet med å sikre alle en trygg og inkluderende avgangsmarkering (russefeiring).
- Videreutvikle og styrke *Ombud for barn og unge i Viken*.
- Øke lærertettheten på skolene våre, samt tilby flere etter- og videreutdanning.
- Sette en regel om maks 15 elever per klasse på yrkesfaglige studieprogram og 30 elever per klasse på studieforbereende studieprogram.
- Sikre et utstyrsloft på yrkesfag i form av økte midler til innkjøp og mer samarbeid med lokale bedrifter. Elever på yrkesfag er avhengig av å ha tilgang på oppdatert og tidsriktig utstyr.
- Sikre fremtiden til distriktsskolene (Numedal, Gol, Ål og Buskerud), gjennom å utarbeide en egen offensiv strategi for å øke elevtallet ved disse skolene.
- Jobbe for flere landslinjer til skoler i Buskerud, fortrinnsvis distriktene.
- Jobbe for å utvide internat-tilbudet ved Numedal videregående skole.
- Jobbe for at skoletider og busstider samsvarer best mulig for å redusere reise- og ventetiden for elevene

Yrkesfag og høyere yrkesfaglig utdanning:

- Sikre mer praktisk undervisning og utplassering gjennom hele skoleløpet.
- Jobbe for å flytte mer av opplæringen ut i bedrift, etter modell fra Kongsberg vgs. (VG2 Industriteknologi i Kongsberg Teknologipark), Ål vgs. (Industriflytmodellen) og Numedal vgs. (TIF hos Uvdal Maskinfabrikk).
- Ha et godt og bredt tilbud innen Naturbruk på Buskerud vgs. VG1 Naturbruk og VG2 Skogbruk videreføres på Kongsberg vgs. avd. Saggrenda.
- At forsøksordningen på Buskerud vgs. med 2+2 på Naturbruk fullføres og evalueres. Buskerud Senterparti ønsker i utgangspunktet treårig løp på naturbruk + voksenagronomutdanning, men avventer evaluering av forsøksordningen.
- Opprette flere YSK-tilbud (yrkes- og studiekompetanse), hvor elever over fire år kan få både generell/spesiell studiekompetanse og fag- eller svennebrev.
- Jobbe for en styrking av utstyrsstipendet og borteboerstipendet.
- Ta inn flere lærlinger i egen virksomhet, ved å sette et mål minst 3 lærlinger per 5000 innbygger i fylkeskommunen.
- Fortsette samarbeidet med næringslivet og det offentlige for å skape flere læreplasser.
- Fortsette å legge til rette for at elever på yrkesfag kan kombinere dette med toppidrett.
- Arbeide for at fagskoletilbudene skal videreutvikles og at høyere yrkesfaglig utdanning får høyere status. Fagskolen i Viken skal være landets ledende fagskole som tilbyr et bredt og godt desentralisert tilbud.
- Øke synligheten av høyere yrkesfaglig utdanning slik at flere velger yrkesfag og fagskole.
- Arbeide for at driftstilskuddet til Fagskolen i Viken økes for å dekke de reelle kostnadene knyttet til drift og utvikling.

4. Samfunnsutvikling og arealforvaltning

Buskerud er et fylke med store befolkningsmessige forskjeller. Vi har områder som opplever stor vekst, mens andre områder opplever negativ utvikling i folketallet. Videre massiv vekst i urbane områder vil bidra til å legge ytterligere press på miljø, natur og matjord. Det må derfor være et mål å fordele denne veksten jevnere.

Senterpartiet vil styre befolkningsvekst og næringsutvikling slik at lokalsamfunn i byer og bygder kan beholde og utvikle sitt potensiale og skape gode rammer for den befolkningen som skal bo der.

For å skape gode lokalsamfunn må vi balansere mellom behovene for fortetting og behovet for friareal, grønne lunger og rekreasjonsområder. Det skal være mulig å ha større frihet og nærhet til friluftsområder og vann også i tettbygde områder. Veksten i fremtiden må i betydelig større grad skje på lokalsamfunnets premisser.

Kommuner må ha mulighet til å ivareta sine særegenheter, samtidig som de må få til gode helhetlige løsninger sammen med nabokommuner. God arealforvaltning krever gjensidig innsikt og forståelse i samarbeidet mellom fylkeskommunen og kommunene, og på tvers av regionene.

Buskerud Senterparti vil:

- Bidra til at alle deler av fylket skal få ta del i vekst og utvikling.
- Regional plan for areal og mobilitet i Buskerud skal gi større lokal selvråderett over arealdisponering, særlig knyttet til boligbygging og næringsutvikling. God differensiering er nødvendig for å sikre vekst i hele fylket og innad i kommuner med interne forskjeller.
- Tillate mer spredt boligbygging i områder med svakt befolkningsgrunnlag, samtidig som jordvernet i ivaretas. Hele kommunen skal kunne tas i bruk.
- FNs bærekraftsmål skal ligge til grunn for all samfunnsutvikling.
- Ha et strengt jordvern. Der store samfunnsmessige behov legges til grunn for omdisponering, skal jorda flyttes for å etablere minst samme areal og kvalitet et annet sted i regionen.

- Sikre tilgangen til grønne lunger i byer og tettsteder.
- Videreføre arbeidet med bygdemiljøpakker for å skape attraktive lokalsamfunn i distriktene.
- Sikre tilgang til næringsarealer, blant annet gjennom arbeidet med regionale planer og strategisk samarbeid med kommuner, næringsliv og andre relevante aktører.
- Ha transporteffektive samfunns- og kollektivløsninger i by- og tettstedsområder
- Arbeide for bedre vannmiljø i vassdragene våre.
- Bekjempe utenforskap på alle måter, i alle samfunnslag.
- Sikre universell utforming og et inkluderende samfunn for personer med funksjonsnedsettelse.
- At estetikk i det offentlige rom skal vektlegges mer. Kommunenes handlingsrom når det kommer til estetikk og arkitektur er stort, og det må i større grad kreves stedstilpasset arkitektur.
- Vil støtte etablering av og legge til rette for hybridarbeidsplasser i distriktene. Hybridarbeidsplasser er lokaler hvor arbeidstakere fra flere bedrifter kan sitte sammen i et kontorfellesskap utenfor arbeidsplassen.

5. Vei, kollektivtransport og digital kommunikasjon

Gode løsninger for samferdsel og kommunikasjon handler om å knytte folk sammen, uansett hvor man bor i fylket. Våre løsninger skal sikre at folk kan bo, arbeide og leve i hele Buskerud.

Fylkesvei

Fylkesveiene binder Buskerud sammen. Gode fylkesveier gjør at vi kan ha arbeidsplasser over hele fylket, god trafiksikkerhet, trygge skoleveier og at varer og folk kommer fram. Vi vil derfor jobbe for å ta igjen vedlikeholdsetterslepet slik at Buskerud oppnår en gjennomgående god standard på veinettet.

Gang- og sykkelvei

Gode sammenhengende løsninger for myke trafikanter er viktig. Når vi ønsker forbedret standard på fylkesveinettet, innebærer det også å flytte myke trafikanter ut av veibanen og over på egne gang- og sykkelveier, særlig på sterkt trafikkerte strekninger.

Kollektivtransport

Senterpartiet vil ha et godt og sammenhengende busstilbud i Buskerud som løser folks hverdagsbehov og reduserer bilbruken. Det er derfor nødvendig å se på organiseringen av kollektivtransporten i Buskerud, med den målsetting å få større politisk kontroll og mindre markedsorienterte styringsprinsipper - slik at kollektivtilbudet blir mer tilpasset folk i hele fylket.

Det er viktig for Senterpartiet å bedre kollektivtilbudet i områder med svakere passasjergrunnlag, og hvor skolerutene i dag utgjør grunnstammen i tilbudet.

Digital kommunikasjon

Skal vi kunne bo og jobbe i hele Buskerud, er det nødvendig å tilrettelegge bedre for den digitale hverdagen vi allerede står i. Vi vil derfor jobbe for videre utbygging til vi har full dekning med fiberbredbånd eller tilsvarende trådløse løsninger. Vi vil være en pådriver for at staten øker midlene fylkeskommunen fordeler til utbygging i kommunene. Tildeling av midler skal skje effektivt og ubyråkratisk. Kriteriene for tildeling skal sikre utbygging i områder det er ulønnsomt uten støtte.

Nye veiprosjekter

Senterpartiet ønsker å begrense antallet nye veiprosjekter i Buskerud i kommende periode og heller fokusere på å ta igjen vedlikeholdsetterslepet. Vi ønsker derfor å kun prioritere to nye store enkeltprosjekter utover hva som allerede ligger vedtatt i Handlingsprogram for samferdsel i Viken.

- **Ny Svelvikvei:** Svelvikveien har i alle år vært et nedprioritert veistykke mellom Buskerud og Vestfold. Som følge av regionreformen, er Svelvik nå en del av Drammen kommune og Buskerud fylke. Nå er det nødvendig å knytte Svelvik sammen med resten av Buskerud. Prosjektet er viktig for både trafikksikkerheten og næringslivet i området.
- **Ny avkjøring fra RV 350 i Åmot til FV 287 mot Sigdal:** Eksisterende avkjøring i Åmot er ikke tilrettelagt for dagens trafikk. For å sikre bedre trafikkflyt, trafikksikkerhet og vilkår for næringslivet, er det nødvendig med ny avkjøring i Åmot og ny trasè for FV 287. Prosjektet er under forutsetning at Staten tar regningen for avkjøringen fra RV 350.

Buskerud Senterparti vil:

Fylkesveier

- Forsterke arbeidet med trafikksikkerhet, slik at vi kan nå nullvisjonen for antall trafikkdrepte.
- Ta igjen vedlikeholdsetterslepet på fylkesveiene. Målet er at alle veier skal ha svart asfalt, tåle ti tonn akseltrykk og ha null telerestriksjoner.
- Bygge ny vei til Svelvik.
- Igangsette arbeidet med ny avkjøring fra RV 350 mot Sigdal og ny trasè for FV 287.
- Jobbe for vinteråpen vei over Imingfjell og andre aktuelle fjelloverganger.
- Sikre økt vinterregularitet på FV50 Hol-Aurland.
- Begrense bruken av salt, der det er hensiktsmessig, men samtidig opprettholde god trafikksikkerhet.
- Fullføre bygging av ny Grettefoss bru i Flesberg.

- Legge til rette for god dekning av hurtigladestasjoner langs fylkesveiene.
- Være en pådriver og tilrettelegger for fylleinfrastruktur for hydrogen og biogass, og el-ladere for næringstransport.
- At fylkeskommunen skal overta oppgaven som skiltmyndighet på fylkesveiene.

Gang- og sykkelveier

- Bygge ut mer gang- og sykkelvei og arbeide med enklere standarder slik at vi kan få mer vei for pengene og spare arealer.
- Etablere adskilte gang- og sykkelveier ved høyt trafikkerte fylkesveier.
- Fortsette arbeidet med å sikre god trafiksikkerhet rundt skoler.

Kollektivtransport

- Videreføre prosjektet med felles betalingsløsning for sømløse kollektivreiser i Akershus, Buskerud, Østfold og Oslo med både buss og tog.
- Sikre at målet om fossilfri kollektivtransport i 2028 nås gjennom omlegging til f.eks. elektrisitet, hydrogen, biogass og biodrivstoff.
- Arbeide for flere rimelige pendlerparkeringer. Mangel på parkeringsplasser skal ikke hindre folk i å bruke kollektivtransport.
- Fortsatt ha et rimelig ungdomskort og innføre et rabattert kollektivkort til studenter opp til 30 år.
- Arbeide for universell utforming av alle stasjoner, holdeplasser og busser.
- Legge til rette for og prøve ut alternative kollektivtilbud som er tilpasset brukerens behov i områder hvor eneste kollektivtilbud er skolebuss. For eksempel bestillingstransport og organisert samkjøring.
- Være en pådriver for å utvikle og teste ut ny teknologi i utviklingen av fremtidens transportmidler.
- Sørg for et godt tilbud gjennom TT-ordningen for mennesker med varig funksjonsnedsettelse, og som oppfyller kriteriene for tildeling.

Kommunikasjon

- Arbeide for at høyhastighetsbredbånd og mobilt 5G-nett også blir bygd ut der hvor utbygging er ulønnsomt uten støtte.

Andre prosjekter

- Arbeide for to tog i timen til Kongsberg.
- Sikre at alle stoppesteder mellom Drammen og Kongsberg består.
- Sikre persontogtrafikk på Randsfjordbanen mellom Hønefoss og Hokksund.
- Ruste opp RV 350 mellom Hønefoss og Hokksund og være en pådriver for Ring 4-prosjektet.
- Jobbe for realisering av planene om Bergensbanens forkortelse gjennom Fellesprosjektet Ringeriksbanen - E16 (FRE16).
- Støtte snarlig oppstart av E16 Eggemoen - Nymoen.
- Få på plass ny Holmenbru i Drammen, fullfinansiert av staten.
- Finne løsninger for å få gjennomgangstrafikken ut av Drammen.
- Få på plass nytt tunnellop i Oslofjorden og være en pådriver for å gjennomføre ny firefeltsvei fra E134 Dagslett i Asker til E18 i Lier (Viker-alternativet velges).
- Følge opp arbeidet med Vegpakke Hallingdal for å bedre trafiksikkerheten mellom Ørgenvika og Gol.
- Jobbe for å sikre høy standard og god vinterregularitet på RV7 og RV52.
- Arbeide for å sikre å Buskerudbyen byvekstavtale - uten brukerfinansiering.
- Arbeide for ferdigstilling av ny tømmerterminal i Drammensregionen innen 2028.

6. Natur, klima og miljø

For Senterpartiet handler forvaltning av naturens ressurser om bærekraftig bruk fremfor vern for vernets skyld. Samtidig som mange arter og naturtyper har både en reell og potensiell nytteverdi for mennesker, har også naturen i seg selv en egenverdi. For å ta vare på disse verdiene, må naturen forvaltes klokt, slik at det biologiske mangfoldet ivaretas, og alle som lever i dag og i fremtiden skal kunne nyte godt av jordens ressurser.

Buskerud har store naturressurser som har bidratt til å skape både arbeidsplasser og muligheter. Samtidig er disse ressursene under stadig større press. Derfor vil Senterpartiet i årene som kommer sette strengere krav til nedbygging av natur, særlig matjord. Dette er særlig viktig i bynære strøk der det er mest utbyggingspress. Utvikling av arealer skal være politisk styrt – ikke av utbyggere.

Senterpartiet vil redusere klimagassutslippene i Buskerud, både i egen virksomhet og i samfunnet ellers, slik at vi når klimamålene. Det betyr at fylkeskommunen må omstille egen virksomhet fra fossilt til fornybart, samt være en pådriver for at kommuner, næringsliv og privatpersoner velger klimasmarte løsninger. Dagens samlede ressursbruk er ikke bærekraftig og må reduseres kraftig.

Buskerud Senterparti vil:

- At Buskerud fylkeskommunes virksomhet skal være fossilfri innen 2030. Kollektivtrafikken skal være fossilfri innen 2028 ved omlegging til f.eks. elektrisitet, hydrogen, biogass eller biodrivstoff.
- Stille høye krav til klima og miljø i innkjøp fylkeskommunen gjør.
- Legge til rette for økt sirkularitet i egne bygg, gjennom gjenbruk av materialer og rehabilitering.
- Bruke tre som byggemateriale i nye fylkeskommunale bygg.
- At Buskerud skal være et foregangsfylke i å legge til rette for og være en bruker av sirkulærøkonomi. Blant annet vil vi at det skal utarbeides en strategi for hvordan fylkeskommunen og kommunene kan redusere avfall kraftig i årene som kommer, og bidra til at innbyggere og næringsliv kan gjøre det samme.
- Videreføre arbeidet med klimaregnskap, utviklet i Viken, og videreutvikle arbeidet på indirekte utslipp.

- Fortsette satsingen på de regionale klimanettverkene og Klima Viken.
- Ta rollen som vannregionmyndighet på alvor, og sørge for godt samarbeid både mellom vannområdene og andre fylkeskommuner i egen region, men også med andre vannregioner for å gjøre vannforvaltningen best mulig.
- Samordne og øke innsatsen for å bedre miljøstanden i Oslofjorden.
- Stimulere til mer naturbasert næringsutvikling i Buskerud.
- Ha en aktiv rovdyrforvaltning gjennom rovdyrnemnda. Beitedyr skal prioriteres fremfor rovdyr, som et ledd i arbeidet med å bevare det biologiske mangfoldet
- At fylkeskommunen skal overta forvaltningsansvar for rovvilt, herunder fellingsløyver, som kvote- og lisensjakt og skadefelling, innenfor Naturmangfoldlovens rammer.
- Sikre bedre levekår for villreinen i Buskerud i samarbeid med omkringliggende fylker. Det kreves bedre samarbeid mellom lokale og statlige instanser, og at lokalkunnskap og erfaring vektlegges. Som en nasjonal ansvarsart der Norge har internasjonale forpliktelser, må staten bistå med økonomiske ressurser i bekjempelse av CWD-smitte på villrein.

7. Næringsliv

Det må legges til rette for å kunne drive nyskaping i og utvikling av næringslivet både i distriktene og i mer befolkningsrike områder i Buskerud. Buskerud Senterparti mener fylkeskommunen må få en viktigere og styrket rolle som støttespiller og katalysator for næringsutvikling og få de virkemidlene som trengts for å ta en slik rolle.

Øremerkede midler til distriktsutvikling må tilbakeføres til fylkeskommunen for å kunne bidra til styrking av næringslivet, særlig i distriktene og fjellområdene. Her er det en annen struktur og andre utfordringer enn i byene, og det er mindre tilgang på kapital, innovasjonsmiljøer og bedrifter innenfor nye bransjer. I tillegg til økonomi, bør kompetanse og nettverk være verdifulle bidrag fra fylkeskommunen.

Reiselivet skaper mange arbeidsplasser og tilgjengeliggjør attraksjoner og aktiviteter for tilreisende i hele Buskerud. For å sikre positive ringvirkninger for lokalsamfunnene og hindre negative konsekvenser som overdreven nedbygging av areal og høy menneskelig aktivitet i sårbare områder, bør utviklingen av turistområder følge prinsippene for et bærekraftig reiseliv. Det vil kunne bidra til trygge opplevelser av høy kvalitet som minimerer forurensning og styrker lokalsamfunnene ved å utvikle lokal kulturarv, ivareta kulturlandskap og benytte lokalt produserte varer og tjenester.

Landbruket spiller en viktig rolle i å styrke selvforsyningen av mat, bidra til vekst innenfor grønne næringer og for å skape et helt nødvendig, klimasmart lavutslippssamfunn. For å realisere dette, må fruktbarheten i jorda bedres og fylldyrka areal og beiteareal økes.

Buskerud Senterparti vil:

- At fylkeskommunen skal få en styrket rolle som næringsutvikler for å kunne bidra med økonomi, kompetanse og nettverk til å utvikle eksisterende og nytt næringsliv.
- Legge til rette for at flere statlige og fylkeskommunale arbeidsplasser blir tilgjengelige i hele fylket.
- Øke verdiskaping innenfor reiselivet i tråd med prinsippene for bærekraftig reiseliv.
- At fylkeskommunen skal være en god støttespiller for de store industri- og teknologibedriftene i Buskerud som skaper viktige arbeidsplasser i hele fylket.

Den høyt teknologiske industrien på Kongsberg har underleverandører fra hele Buskerud som gir verdiskaping for hele fylket.

- At fylkeskommunen som offentlig anskaffer bidrar til økt bruk av tre i byggeprosjekt, og høyere andel lokalproduserte varer og lokale tjenester.
- Synliggjøre og videreutvikle Grønt Fagsenter Buskerud som en viktig bidragsyter til et sterkt fagmiljø innen landbruk og grønne næringer.
- Sikre Fjellnettverket gode rammevilkår for å kunne styrke arbeidet for næringsgrunnet og bosetting i fjellbygdene.
- Tilrettelegge for gode og attraktive næringsarealer i hele fylket.
- Skape gode arenaer for samarbeid og utvikling mellom næringsliv og forsknings- og utdanningsmiljøer.
- Bruke fylkeskommunens innkjøp til å fremme et seriøst arbeidsliv, ved å videreutvikle Viken-modellen, og sikre bruk av lokale aktører samvirker og lokale aktører.
- Tilrettelegge for bedriftsintern opplæring.
- Bygge videre på landbruksstrategien og arbeidet med klimasmart landbruk, jordhelse-prosjektet og 4 promille-initiativet (øke karbonlagring i jord med 4 promille årlig).
- Buskerud Fylkeskommune skal jobbe for å øke selvforsyningsgraden av mat i regionen.

8. Tannhelse og folkehelse

Skal folk kunne leve gode liv med høy livskvalitet, er det viktig med et godt og nært helsetilbud. Sammen med kommunene skal fylkeskommunen jobbe for å fremme trivsel, medvirkning, redusere sosiale forskjeller og forebygge skade og sykdom.

Fylkeskommunen er ansvarlig for å sikre et godt offentlig tannhelsetilbud til innbyggerne. Fordi vi i Buskerud har kommuner med store avstander, er det viktig å ha et godt og nært tannhelsetilbud i hver enkelt kommune.

Barn og unge som er i faresonen for å utvikle psykiske plager og sykdommer, må fanges opp. Vår ambisjon er at fylkeskommunen skal få ansvar for deler av det helsetilbudet som i dag omfattes av spesialisthelsetjenesten, og i de regionale helseforetakene. Dette skal omfatte somatikk, psykiatri- og rusrelatert sykdom.

Fylkeskommunen spiller en viktig rolle i folkehelsearbeidet, både som ansvarlig innen videregående opplæring og sine ansvarsområder i folkehelseloven, men også som pådriver og koordinator ut mot frivillige og andre samfunnsaktører. Det må jobbes målrettet og forebyggende for å fange opp de som trenger hjelp eller havner utenfor.

Buskerud Senterparti vil:

- Ha en desentralisert tannklinikstruktur i Buskerud. Alle kommuner skal ha et lokalt tannhelsetilbud.
- Videreføre tannlegevaktordningene, for å sikre innbyggere et trygt tilbud i helger og i høytider.
- Jobbe for å øke rekrutteringen av tannhelsepersonell.
- Fremme tiltak gjennom folkehelsearbeidet for å utjevne sosiale ulikheter.
- Sikre at lekeplasser og aktivitetsplasser for barn og unge har universell utforming.
- Gi frivillige og ideelle organisasjoner mulighet til å ha en mer aktiv rolle i folkehelsearbeidet.
- Jobbe aktivt med folkehelse og hindre utenforskap gjennom målrettet arbeid, blant annet i den videregående skolen.
- Sikre et godt psykososialt læringsmiljø ved våre utdanningsinstitusjoner.
- Sikre et godt psykososialt arbeidsmiljø blant de ansatte i fylkeskommunen.

9. Kultur, frivillighet og språk

Senterpartiet ønsker desentraliserte kulturtilbud over hele fylket. Lokalkulturen er grunnmuren som all kultur bygger på, og bredden som det profesjonelle kan rekruttere og utvikle seg fra. Aktiviteten og samarbeidet i lokalsamfunnene skaper både samhold og livsglede. Produksjoner, arrangement og opplevelser som styrker lokal identitet og stolthet knytter folk sammen.

Den profesjonelle kulturformidlingen må gis gode arbeidsvilkår for å fremme kvalitet og tilbud som kommer hele fylket til gode. Museene i fylket er viktig for å formidle vår felles historie og kulturarv.

Folkemusikken er en del av vår immaterielle kulturarv. I Buskerud har vi en uvanlig rik og variert folkemusikk- og dansetradisjon. Fylkeskommunen må støtte opp om arbeidet som gjøres lokalt for å ivareta disse tradisjonene og for å spre kunnskap om dette, spesielt til ungdom.

Frivillig engasjement har stor egenverdi fordi det bidrar til å fylle den enkelte deltakers liv med aktivitet og mening. Frivillig sektor er også en uunnværlig del av fellesskapet og bidrar til at mange viktige oppgaver i samfunnet blir løst.

Språk er en vesentlig del av den immaterielle kulturarven og kulturen. Det språklige mangfoldet i fylket, både nynorsk, bokmål, samisk og dialekter, må få gode bruks- og utviklingsmuligheter.

Buskerud Senterparti vil:

- Sikre museene og Folkemusikksenteret i Buskerud økonomiske rammer som muliggjør vedlikehold av bygningsmassen og videreutvikle utstillinger, formidling og utviklingstiltak.
- Øke den økonomiske handlefriheten til de ulike museumsinstitusjonene innenfor Buskerudmuseet, ved at regnskapsmessige overskudd, utover budsjettert ramme, beholdes. Dette vil fremme dugnadsinnsats og bidrag fra frivillige organisasjoner og kommuner.
- Prioritere kulturtiltak med rot i lokal tradisjon.
- Sikre barn, unge og eldre tilgang på gode kulturopplevelser, blant annet gjennom *Den kulturelle skolesekken*, *Den kulturelle spaserstokken* og *Bizzy-appen*.

- Gjennomgå kriteriene og rutinene for tildeling av støtte til kommunene til *Den kulturelle spaserstokken*, slik at ordningen oppleves enkel og ubyråkratisk for søkere.
- Opprette et fylkeskommunalt aktivitetsfond som frivillige, lag og foreninger i distriktene kan søke på for å få støtte til sine arrangement og aktiviteter. Fondet skal særlig være rettet mot ungdom.
- Styrke Buskerud Teater og Brageteateret som Regionteater.
- Jobbe for å desentralisere mer av statlige kulturmidler til fylkene.
- Redusere kravene til rapportering og vise organisasjonene mer tillit i forvaltningen av tilskudd. Midlene fordeles jevnere mellom kommunene.
- Videreutvikle og styrke fylkesbibliotekets regionale rolle som utvikler av bibliotekfaglige nettverk, tjenester og kompetanse, og forsterke det tette samspillet med folkebibliotekene.
- At Buskerud skal fortsette å støtte kultur- og idrettsarrangementer.
- At fylkeskommunale bygg fortsatt skal være tilgjengelige for frivillige, lag, politiske partier og foreninger utenom skole- og arbeidstid.
- At fylkeskommunen skal være en pådriver for at små, mellomstore og store nasjonale og internasjonale idrettsarrangementer kan arrangeres i Buskerud.
- Jobbe for mangfold og inkludering, og bekjempe utenforskap på alle måter, i alle samfunnslag.
- Ha et godt samarbeid med idretten i Buskerud.
- At Buskerud fylkeskommune skal benytte både bokmål og nynorsk i sin virksomhet.
- At Buskerud fylkeskommune skal utarbeide en språkbruksplan som tar vare på de språklige rettene til innbyggerne, og som gjennomfører en politikk for å sikre gode bruksvilkår for både bokmål og nynorsk.